

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การรู้หนังสือเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ชีวิตของคนเราประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น ในทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความเป็นอยู่ เพราะการรู้หนังสือทำให้เกิดความรู้ความ ชำนาญเบื้องต้น อันเป็นทางนำไปสู่ความรู้อื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิตของคนเรา โดยเฉพาะในโลกสมัยใหม่ที่ความรู้จากความจริงก้าวหน้าด้านต่าง ๆ แยกแพร่ในรูปของ เอกสาร สิ่งพิมพ์

หากพิจารณาในทางตรงกันข้าม คือ การไม่รู้หนังสือแล้วจะพบว่า สภาพที่ประชากร มีโรคภัยไข้เจ็บ อัตราการเกิดที่สูงในขณะที่ผลผลิตต่ำ มักจะเกิดขึ้นในหมู่ประชากรที่ไม่รู้ หนังสือเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น การจัดการไม่รู้หนังสือจึงเป็นสิ่งที่ควรจะทำให้สำเร็จก่อน การพัฒนาใด ๆ ดังที่ อาร์เธอร์ กิลเลตต์¹ (Arthur Gillette) กล่าวไว้ว่า หากจะ เปรียบการพัฒนาเป็นเรือ การไม่รู้หนังสือเป็นสมอแล้ว เรือจะแล่นไปได้อย่างไรหากสมอ ยังคงทอดอยู่

การศึกษาผู้ใหญ่เป็นการศึกษานอกโรงเรียนประเภทหนึ่งที่สอนให้ประชากรรู้หนังสือ ซึ่งประเทศไทยได้จัดทำมานานแล้ว คือตั้งแต่ พ.ศ. 2483 แต่ถึงแม้ว่าจะช่วยเพิ่มจำนวนผู้รู้ หนังสือขึ้นไ้บ้าง ก็ยังไม่เพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือที่เพิ่มขึ้นในปีหนึ่ง ๆ และ ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นเสมอคือ การออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่ในอัตราสูง อันเนื่องมาจากการสอนซึ่งเน้นที่การอ่านออกเขียนได้ โดยไม่คำนึงถึงลักษณะของผู้เรียนและเนื้อหาที่ไม่

¹Arthur Gillette, Youth and Literacy (Paris: UNESCO, 1972),

สอดคล้องกับความต้องการและสภาพชีวิตประจำวันของผู้เรียน ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ไม่เห็นประโยชน์ที่จะได้รับแต่อย่างใด

ปัจจุบันนี้การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบหนึ่งซึ่งสามารถแก้ปัญหาการออกกลางคันของ นักศึกษาผู้ใหญ่ได้ และสามารถจูงใจให้นักศึกษาผู้ใหญ่มาเรียนได้สำเร็จ คือ การจัดการ ศึกษาผู้ใหญ่ตามโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ (Functional Literacy and Family Life Education Program) ซึ่งเริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2513 ทั้งนี้เนื่องจากหลักสำคัญของโครงการ คือ การให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนเพื่อนำไป ใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของ ผู้เรียน ส่วนการสอนให้อ่านออกเขียนได้เป็นเพียงวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งของโครงการนี้ เท่านั้น นอกจากนี้ตามโครงการภายในระยะเวลาเรียน 6 เดือน ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรเทียบเท่ากับระดับประถมศึกษาตอนต้น ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือก ศึกษาเรื่องนี้เพราะความสงสัยว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาโครงการนี้จะมีระดับการรู้หนังสือ เพียงใด จะแตกต่างจากระดับการรู้หนังสือของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาระดับการรู้หนังสือของผู้สำเร็จการศึกษา โครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ และเปรียบเทียบกับระดับการรู้หนังสือของ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ว่าแตกต่างกันหรือไม่ เทียบเท่ากับระดับการรู้หนังสือ ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาตอนต้นชั้นใด

สมมุติฐานของการวิจัย

เนื่องจากการเรียนตามโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จใช้เวลา เรียน 6 เดือน หรือประมาณ 200 ชั่วโมง ในขณะที่การเรียนในระดับประถมศึกษา ตอนต้นตลอดหลักสูตรใช้เวลา 4 ปี นอกจากนั้นการสอนอ่านเขียนและคิดเลขยังเป็นความ มุ่งหมายเพียงส่วนหนึ่งของโครงการนี้เท่านั้น ฉะนั้นผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมุติฐานของการวิจัย ไว้ดังนี้

ระดั้บการรู้หนังสือของผู้สำเร็จการศึกษาโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบ
เบ็ดเสร็จ กับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แตกต่างกัน

ก. ความรู้วิชาเลขคณิตของผู้สำเร็จการศึกษาโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือ
แบบเบ็ดเสร็จ กับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แตกต่างกัน

ข. ความรู้วิชาภาษาไทยของผู้สำเร็จการศึกษาโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือ
แบบเบ็ดเสร็จ กับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สำเร็จการศึกษาโครงการแก้ไขการ
ไม่รู้หนังสือแบบ เบ็ดเสร็จ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเปิดสอนในเดือนสิงหาคม และกันยายน พ.ศ.
2516 และสิ้นสุดโครงการในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2517

2. นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3 และ 4 ที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นนักเรียน
ชายหญิงที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับ ในภาคปลาย ปีการศึกษา
2516 จากโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด อําเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

3. การรู้หนังสือในที่นี้ ศึกษาเฉพาะความรู้วิชาเลขคณิตและภาษาไทยเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คะแนนที่ได้จากการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานวิชาเลขคณิตและภาษา
ไทย ระดั้บประถมศึกษาตอนต้น ของกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา เป็นคะแนนที่
แสดงถึงระดั้บการรู้หนังสือ

2. ระดั้บการรู้หนังสือที่ได้จากการทดสอบตามข้อ 1 ของผู้สำเร็จการศึกษา
โครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ และนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาตอนต้นชั้น
ต่าง ๆ สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ แม้ว่าหลักสูตรตามโครงการนี้จะแตกต่างจาก
หลักสูตรประถมศึกษา

3. ผู้วิจัยถือว่า ผู้สำเร็จการศึกษาโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ และนักเรียนทุกคน มีความตั้งใจจริงขณะทำแบบทดสอบ

4. เวลาในการทดสอบไม่ว่าจะเป็นเวลาเช้า บ่าย หรือค่ำ ไม่มีผลต่อความสามารถของผู้ถูกทดสอบ

ความจำกัดของการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้อาจไม่สมบูรณ์หรือมีข้อผิดพลาด เนื่องจาก

1. ในการทดสอบนักเรียน ผู้วิจัยจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากครูบางคน ในโรงเรียนช่วยดำเนินการทดสอบ โดยตกลงข้อปฏิบัติต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า แต่ก็อาจเกิดความผิดพลาดขึ้นได้ ด้วยผู้วิจัยไม่อาจควบคุมสภาพการณ์ให้เหมือนกันอยู่ได้ตลอดเวลา

2. นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3 และ 4 ที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3 และ 4 ภาคปลาย ไม่ใช่ชั้นที่จบชั้นดังกล่าวแล้วจริง ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้อาจไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

ระดับการรู้หนังสือ หมายถึง ระดับความรู้วิชาเลขคณิตและภาษาไทยรวมกัน ซึ่งได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานวิชาเลขคณิตและภาษาไทย ระดับประถมศึกษาตอนต้น ของกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา เป็นคะแนนการรู้หนังสือ

คะแนนการรู้หนังสือ หมายถึง คะแนนรวมของคะแนนวิชาเลขคณิตและภาษาไทย

ผู้สำเร็จการศึกษาโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ หมายถึง นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนจบหลักสูตรโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเปิดสอนในเดือนสิงหาคม และกันยายน พ.ศ. 2516 และสิ้นสุดโครงการในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2517

นักศึกษาผู้ใหญ่ หมายถึง ผู้ที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 15 เป็นต้นไป และเป็นผู้ที่ไม่เคยเข้าเรียน หรือเคยเรียนแต่ยังไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สมัครเข้าเรียนตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่หลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง

โรงเรียนผู้ใหญ่วัยเบ็ดเสร็จ หมายถึง โรงเรียนที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น อาจจะตั้ง
ขึ้นที่บ้าน วัด หรือสถานที่ที่เหมาะสม สอนตามหลักสูตรโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบ
เบ็ดเสร็จ

นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3 และ 4 หมายถึง นักเรียนชายหญิงที่กำลัง
เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3 และ 4 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2516 ในโรงเรียนสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

ผู้สำเร็จการศึกษาโครงการ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาโครงการแก้ไขการไม่
รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ

นักเรียนกลุ่มที่ 1	หมายถึง	นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
นักเรียนกลุ่มที่ 2	หมายถึง	นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
นักเรียนกลุ่มที่ 3	หมายถึง	นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

